Motala kommun

Remissvar

Diarienummer:
SN-2026/00661

Datum:
2026-09-16

Motala kommun
Socialförvaltning

Enhetschef:
Sarah Ahlm
Maria Wingmo

Remissvar – Ett permanent snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare

Sammanfattning

Motala kommun delar uppfattningen att en snabb, tydlig och rättssäker reaktion på ungdomsbrott kan bidra till en gynnsam utveckling för barn och unga. Ett permanent snabbförfarande kan dessutom skapa bättre förutsättningar för tidig samverkan mellan rättsväsendet och socialtjänsten. Samverkan kan bidra till ett tydligare barnperspektiv i ärenden som gäller barn och unga som begår brott.

Motala kommun vill samtidigt särskilt framhålla vikten av att reformen genomförs med ett tydligt barnrättsperspektiv, att rättssäkerheten säkerställs samt att kommunerna ges tillräckliga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för den samverkan och de insatser som snabbförfarandet förutsätter. Motala kommun vill ytterligare framhålla vikten av att följa upp arbetsmodellens resultat i alla delar.

Motala kommun bedömer sammantaget att ett permanent snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare (ungdomsspåret) är angeläget och väl motiverat och tillstyrker därför promemorians förslag.

Beskrivning av ärendet

Motala kommun är utsedd som remissinstans för ”Ett permanent snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare”.

Remissinstansernas synpunkter

Motala kommun delar bedömningen att det finns tydliga fördelar med att handläggningen av brott som begås av unga sker skyndsamt. När problem och riskfaktorer identifieras tidigt ökar möjligheterna att förebygga fortsatt kriminalitet och annan negativ utveckling. En lång tid mellan brott, utredning och reaktion kan försvaga sambandet mellan den brottsliga handlingen och samhällets reaktion. Ett snabbare förfarande kan i stället bidra till att den unge tidigare får förståelse för konsekvenserna av sitt agerande. För en ung person är tidsaspekten av särskild betydelse.

Motala kommun saknar idag systemstöd för att ta fram statistik på antalet förhör som socialsekreterare har deltagit i och som kan kopplas till ungdomsspåret. Bilden av den mängd ärenden som inkommer och är relaterade till ungdomsspåret är därför en bedömning grundad i samtal med medarbetare. Motala kommun har sedan införandet, hösten 2025 märkt av en viss skillnad gällande Polismyndighetens handläggningstid av den här typen av brott. Det är ännu för tidigt att uttala sig om på vilket sätt detta har påverkat Motala kommuns förutsättningar att verkställa insatser för målgruppen i ett tidigare skede.

Motala kommun vill framhålla vikten av att de utmaningar som kan finnas i införandet av ungdomsspåret följs upp. En utmaning kan vara att arbetsmängden som ungdomsspåret hittills har genererat inte är representativ för den faktiska mängd brott som ingår i ungdomsspåret. Det är angeläget att staten säkerställer att kommunerna har rimliga förutsättningar att fullgöra de uppgifter som följer av lagstiftningen och den myndighetsgemensamma arbetsmodellen över tid.

Motala kommun vill särskilt framhålla att samverkan mellan Polismyndigheten och Motala kommun har förbättrats som ett resultat av införandet av ungdomsspåret. Vi har idag ett mer uttalat gemensamt arbetssätt där fokus är att säkerställa stöd till barn och unga i tidigt skede. Denna samverkan har lett till utökad samverkan även i andra delar. Ytterligare stärkt samverkan har möjliggjorts genom den nya sekretessbrytande bestämmelsen i Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

Motala kommun ser därför positivt på att den myndighetsgemensamma arbetsmetoden permanentas och att den fortsatta utvecklingen av samverkan ges hög prioritet.

Det är samtidigt viktigt att hänsyn tas till kommunernas olika organisatoriska förutsättningar. Det bör finnas utrymme för lokala arbetssätt, samtidigt som det finns tydliga gemensamma strukturer och rutiner för samverkan.

Motala kommun vill understryka att ungdomsspåret inte enbart bör betraktas som en effektivisering av rättsväsendets handläggning. För Motala kommun är den viktigaste aspekten att den snabbare processen kan bidra till att den unge tidigare uppmärksammas och erbjuds relevanta insatser. En ung person som begår brott kan ha flera bakomliggande riskfaktorer, exempelvis problem i skolan, familjesituationen, psykisk ohälsa, missbruk eller en kriminell umgängeskrets. Ett tidigt agerande och en samordnad bedömning kan därför vara avgörande för att bryta en negativ utveckling. Snabbförfarandet bör således ses som en del av ett bredare brottsförebyggande arbete där rättsväsendets reaktion och Motala kommuns sociala insatser kompletterar varandra.

Motala kommun vill framhålla att effektivitet aldrig får ske på bekostnad av den unges rättssäkerhet. Det är viktigt att unga personer som misstänks för brott får tillräcklig information och ges möjlighet att förstå vad som sker i processen. De särskilda hänsyn som behöver tas när det gäller barn och unga måste genomsyra handläggningen. Det är därför viktigt att både Polismyndigheten och Motala kommun tar ansvar för att tydligt och löpande informera ungdomen och hens vårdnadshavare om processen, misstanken och skälet till att Motala kommun deltar i förhör. Handläggningen ska präglas av ett tydligt barnrättsperspektiv och berörda myndigheter och verksamheter ska ha den kompetens som krävs för att möta unga på ett rättssäkert och ändamålsenligt sätt.